

**በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት**

የሰበር መዝገብ ቁጥር 246774

ጥቅምት 7 ቀን 2017 ዓ.ም

ዳኞች፡-----ሽመክት አሰፋ

ገበየሁ ፈለቀ

አለማየሁ ሹናራ

ተናኚ ጥላሁን

ዘወዲቱ ታደሰ

አመልካች፡-----ወ/ሪት ሰርካለም በቀለ አልቀረቡም

ተጠሪ፡----- የአዲስ ከተማ ክ/ከተማ ወረዳ 12 ቤቶች አስተዳደር ጽ/ቤት አልቀረቡም

መዝገቡ ተመርምሮ ተከታዩ ፍርድ ተሰጠ

ፍርድ

ለፍርዱ መነሻ የሆነው ክርክር የባለቤትነት መፋለምን መሰረት ያደረገ በአዲስ አበባ ከተማ የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት የተጀመረ ሲሆን አመልካች 1ኛ ከሳሽ ሲሆኑ ተጠሪ ተከላሽ ነበሩ። አመልካች በሰር ፍ/ቤት ያቀረቡት ክስ በአጭሩ፡-የአመልካች እና የሰር 2ኛ ከሳሽ አባት የሆኑት ሟች ፻ አለቃ በቀለ በየነ በአዲስ ከተማ ክ/ከተማ ወረዳ 12 ውስጥ 85 ካ.ሜ ስፋት ያለው የቤት ቁጥር 297 በ3ኛ ወገኖች መካከል በነበረ ክርክር በፍ/ቤት ሐራጅ ወጥቶ በመግዛት ከ1971 ዓ/ም ጀምሮ ይዞ የቆየ ሲሆን በ1979 ዓ/ም በቤቱ ውስጥ አሰጠተግተን ከነበሩ ሰዉ ጋር ተጠሪ ተመሳጥሮ የቤት ቁጥር 297 ን ለሁለት በመክፈል የቤት ቁጥር 297 እና 298 በማድረግ

ማስታወሻ፡- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም !

መብት ሳይኖረው የቤት ቁጥር 298 ከ1979 ዓ.ም ጀምሮ ይዞ ስለሚገኝ ተጠሪ የቤት ቁጥር 298 ን ለቆ እንዲያስረክበኝ ሲሉ ጠይቋል ።

ተጠሪ በበኩሉ የቤት ቁጥር 298 ን መንግስት በአዋጅ ቁጥር 47/67 መሰረት ወርሶ ለረጅም ጊዜ ሲያስተዳድረው የነበረ ሲሆን ይህ ከሆነ ደግሞ የእኔ ነው የሚል አካል በአዋጁ መሰረት የተፈቀደለት ስለመሆኑ ወይም ለሚመለከተው አካል አመልክቶ ባለመብት ስለመሆኑ ያስወሰነ ካልሆነ በስተቀር መብት እና ጥቅም የለውም በማለት የፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት ሰበር ሰሚ

ችሎት በመ/ቁ 45161 ቅጽ 10 ላይ ትርጉም የሰጠ ሲሆን አመልካች በዚህ ረገድ ያቀረቡት ማስረጃ ስለሌለ መብት እና ጥቅም የለውም እንዲባልልን ብለዋል።

የፍ/ቤቱም አመልካች ክሱን ለማቅረብ የሚያስችል መብት እና ጥቅም አላቸው ወይ? የሚል ጭብጥ ይዞ በሰ/መ/ቁ 45161 በመጥቀስ በመንግስት እጅ ለረጅም ጊዜ የቆዩ ቤቶችን በሚመለከት ይገባኛል የሚል ወገን የተፈቀደለት ስለመሆኑ ወይም ያለአግባብ የተወረሰ ስለመሆኑ ተረጋግጦ የተሰጠ ውሳኔ ከሚመለከተው አካል ማቅረብ ግዴታ የሚጥል ስለሆነ አመልካች ደግሞ ካቀረበችው ማስረጃም ሆነ ፍ/ቤቱ የቤቱን ማህደር አስቀቦ እንደመረመረው በማህደር ውስጥ ይህን የሚገልፅ ማስረጃ ስለሌለ አመልካች ክሱን ለማቅረብ መብት እና ጥቅም የላቸውም ሲል ውሳኔ ሰጥቷል።

አመልካች በውሳኔው ቅር በመሰኘት ለአዲስ አበባ ከተማ ይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት የይግባኝ ቅሬታ ያቀረቡና ወድቅ የተደረገባቸው ሲሆን ቀጥሎም ለአዲስ አበባ ከተማ ይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት አቤቱታ ቢያቀርቡም አያስቀርብም ሲል ውሳኔ ሰጥቷል።

ይህ ሰበር አቤቱታ የቀረበው አመልካች በስር ፍ/ቤቶች ውሳኔ ላይ የህግ ስህተት የተፈፀመበት በመሆኑ እንዲታረም በማለት ሲሆን የቀረበው የሰበር አቤቱታም የስር ፍ/ቤቶች ውሳኔ ሆነ የተጠሪ ክርክር መሰረት ያደረገው የሰበር ትርጉም ከአዋጅ ውጪ ቤት ተወርሶብኛል ለሚል ሲሆን አከራካሪው ቤት አዋጁ ከወጣ በኋላ በአዋጁ በተፈቀደ እና በፍ/ቤት በወጣ ጨረታ እና ውል የተገዛ እና በደርግ ዘመን መንግስት ውሉ ተመዝግቦ ማህተም የተደረገበት እና አመልካች ከአዋጅ በኋላ በጨረታ ግዢ መፈጸሙን የሚያስረዳ በቂ ማስረጃ እያለኝ ይህም በቤቱ ላይ መብትና ጥቅም ያለኝ ስለመሆኑ እያሳየ ሳለ የስር ፍርድ ቤት አመልካች በቤት ቁጥር 298 ላይ መብት እና ጥቅም የለሽም መባሉ የሕግ ስህተት ስለሆነ የስር ፍርድ ቤቶች የፈጸሙት የህግ ስህተት እንዲታረም ሲሉ ጠይቋል።

አመልካች ያቀረቡትን የሰበር ቅሬታ መነሻ ተደርጎ ያስቀርባል በመባሉ ምክንያት በአዋጅ ቁጥር 1234/2013 አንቀጽ 2/4/ሀ እና ሸ/ እና 10/1/ረ/ እንዲሁም በሰበር ስነ ስርዓት መመሪያ ቁጥር 17/2015 አንቀጽ 7/3/ ስር በተደነገገው መሰረት ተጠሪ መልሳቸውን እንዲያቀርቡ ተደርጓል።

ተጠሪ በበኩሉ ባቀረቡት መልስም የአዲስ አበባ ከተማ ቤቶች አስተዳደር ቤቶች መመሪያ ቁጥር 140/2015 አንቀጽ 8/12/ ላይ በአዋጅ ቁጥር 47/67 ተወርሰው ነገር ግን መረጃ የጠፋባቸው

ቤቶች ለአንድም ጊዜ ቢሆን በመንግስት ቤትነት ኪራይ ከተከፈለ በመንግስት ቤትነት ይቀጥላል በማለት መደንገጉ እና የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት በመንግስት እጅ ለረጅም ጊዜ የቆዩ ቤቶች ላይ መብት አለን የሚሉ ወገኖች የተፈቀደላቸው ወይም ከሚመለከተው አካል ባለመብት ስለመሆናቸው አስወስነው ካልቀረቡ መብት እና ጥቅም የላቸውም በሚለው መሰረት አመልካች ቤቱ በመንግስት እጅ ለረጅም ጊዜ የቆየ ስለመሆኑ ባልካዱበት ሁኔታ እና አመልካች ተገዛ የሚሉት ቤት የቤት ቁጥር 297 እንጂ የቤት ቁጥር

298 ባለመሆኑ የቤት ቁጥር 298 ከአዋጅ ቁጥር 47/67 በኋላ በአመልካች ተይዞ የማያውቅ እና መንግስት በተለያየ ጊዜ እያከራየ ይዞ ያለ ቤት በመሆኑ ከዚህ አንጻር አመልካች በቤቱ ላይ መብትና ጥቅም የለሽም ተብሎ በስር ፍ/ቤት የተሰጠው ውሳኔ ስህተት የሌለበት በመሆኑ ሊጸና ይገባል ሲሉ መልስ ሰጥቷል።

ይህ ፍርድ ቤት ያስቀርባል ሲባል የተያዘውን ጭብጥ ከግምት ውስጥ በማስገባት አመልካች በቤት ቁጥር 298 ላይ ክስ የማቅረብ መብት እና ጥቅም አላት ወይስ የላትም ?የሚለውን መሰረት በማድረግ ጉዳዩን ከሕጉ ጋር በማገናዘብ እንደሚከተለው ተመርምሯል።

እኛም መዝገቡን መርምረን እንዳየነው የክሱ መነሻ የሆነውን የቤት ቁጥር 298 በተመለከተ አመልካች አወራሽ አባታቸው ከአዋጅ ቁጥር 47/67 ወዲህ የቤት ቁጥር 297 ን በጨረታ አሸንፈው የገዙትን በሁለት በመክፈል የቤት ቁጥር 297 እና 298 በማሰጠት የቤት ቁጥር 298ን የሆነውን ተጠሪ ከ1979 ዓ.ም ጀምሮ የያዙበትን ስለሆነ እንዲመልስልኝ የሚል ሲሆን ተጠሪ በበኩሉ ይህ የቤት ቁጥር 298 በአዋጅ ቁጥር 47/67 ተወርሶ በመንግስት እጅ ስር ለረጅም ጊዜ የቆየ በመሆኑ ይህ ቤት እንዲመለስላቸው አመልካች ከሚመለከተው አካል ያላስወሰኑና የተፈቀደላቸው ስለመሆኑ የቀረበ ማስረጃ ስለሌለ መብትና ጥቅም የላቸውም ሲል የመጀመሪያ መቋወሚያ አቅርቦ በዚሁ መቋወሚያ መሰረት በክሱ ላይ አመልካች መብትና ጥቅም የላቸውም ተብሎ ወድቅ የተደረገ ሲሆን የዚህን ውሳኔ አግባብነት ከተያዘው ጭብጥ አንፃር ስናየው አመልካች በክሳም ያልካደቸው ቤቱ ከ1979 ዓ.ም ጀምሮ በመንግስት እጅ የነበረ ስለመሆኑ ነው። በመንግስት እጅ ለረጅም ጊዜ የነበሩ ቤቶች በተመለከተ ደግሞ ቤቱ ከአዋጅ 47/67 ወጪ ተወስዶብኛል የሚል ሰው ቤቱ የተፈቀደለት ከሆነ በፕራይቪታይዜሽን ኤጀንሲ ቤቱ እንዲመለስለት ካለተፈቀደ በስተቀር ለረጅም ጊዜ በመንግስት ቁጥጥር ስር ሆኖ ሲተዳደር የነበረን ቤት በተመለከተ ቤቱ የመንግስት ሆነው እንደሚቆጠሩ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ. የፌዴሬሽን ምክር ቤት 6ኛ የፓርላማ ዘመን 3ኛ ዓመት 1ኛ መደበኛ ስብሰባ በመዝገብ ቁጥር 106/15 ላይ በቀን 29/1/2016 ዓ.ም በሰጠው የሕገ መንግስት ትርጉም ላይ የተገለፀ በመሆኑ አሁን በእጃችን ባለው ጉዳይ የክሱ መነሻ የሆነው ቤት ከ 30 አመታት በላይ በመንግስት ቁጥጥር ስር የነበረን ቤት አመልካች ከሚመለከተው አካል ቤቱ እንዲመለስላቸው የተፈቀደ ስለመሆኑ ያቀረቡት ማስረጃ በሌለበት ሁኔታ ቤቱ በመንግስት እጅ ከ30 አመታት በላይ ከተያዘ በኋላ ይመለስልኝ ሲሉ ያቀረቡት ጥያቄ ከላይ በተጠቀሰው የፌዴሬሽን ምክር ቤት የሕገ መንግስት ትርጉም አኳያ ተቀባይነት ሌለው እና ቤቱም የመንግስት ቤት ሆኖ እንደሚቆጠር የተወሰነ በመሆኑ በዚሁ መሰረት አመልካች በቤቱ ላይ

ማስታወሻ:- ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ

ያቀረቡት ክስ በተመለከተ በመብትና ጥቅም የለሽም በመባሉ በአግባቡ ስለሆነ ከዚህ አኳያ በስር ፍርድ ቤት በተሰጠው ውሳኔ ላይ የተፈፀመ መሰረታዊ የሕግ ስህተት አልተገኘበትም ተብሎ ተከታዩ ውሳኔ ተሰጥቷል።

ውሳኔ

1/የአዲስ አበባ ከተማ የአዲስ ከተማ ክፍለ ከተማ የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በመዝገብ ቁጥር 052055 ላይ በቀን 12/1/2015 ዓ.ም በዋለው ችሎት የተሰጠው ውሳኔ፣ የአዲስ አበባ ከተማ የይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመዝገብ ቁጥር 38257 ላይ በቀን 6/3/2015 ዓ.ም በዋለው ችሎት የሰጠው ውሳኔ፣ የአዲስ አበባ የይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት በመዝገብ ቁጥር 39843 ላይ በቀን 13/6/1015 ዓ.ም በዋለው ችሎት የሰጠው ውሳኔ ላይ መሰረታዊ የሕግ ስህተት ያልተፈፀመበት በመሆኑ በፌ/ጠ/ፍ/ቤት የሰበር ስነ -ስርዓት መመሪያ ቁጥር 17/2015 አንቀጽ 9(1)(ሀ) መሰረት ፀንቷል።

2/ ወጪና ኪሳራ ግራ ቀኝ ወገኖች ይቻቻሉ።

መዝገቡ ተዘግቶ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ፍ/ደ

